

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Claudii Ptolemei viri Alexandrini Mathematicę disciplinę
Philosophi doctissimi Geographię opus nouissima
traductione**

Ptolemaeus, Claudius

Argentin[a]e, 1513

Cap. II.

[urn:nbn:de:bsz:31-118326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118326)

CLAVDII PTOLEMAEI
CL. PTOLEMAEI VIRI ALEXAN-
DRINI GEOGRAPHIAE LIBER II
Hęc habet eiusdem tractatus

Expositionē plagæ magis occidentalis Euro-
pę iuxta has prouincias seu satrapias

Britaniam βρετανία
Ispaniam ισπανία
Galliam κελτογαλατία
Germaniam γερμανία
Rhætiam ραιτία
Vindeliciam βίνδελικία
Noricum νωρικόμ
Pannoniam παννονία
Illyriam ιλλυρία atq;
Dalmatiam δελματία

Prologus generalis auctoris ad particulares li-
bros subsequentes. CAP. I.

Væ ad vniuersalem Geographię
descriptionem requirunt: & quę
ipsius emendatio iuxta notici-
am certioris historię fuerit circa
cognitum nobis orbem / hoc est
circa nostrā habitabilē: quęue p-
portio dimensionū locorū haberi debeat: quęue
forma: vt q̄ maxime possibile sit similitudo ser-
uetur: quisue inde scribendo modus sit assumen-
dus / usq; nunc prenotatum sit. Deinceps vero in-
cipiendū est particularius hęc tractare: id p̄ponen-
tes: q̄ descripiōes locorū longitudinis simul & la-
titudinis / quę magis explorata fuerint / existiman-
dæ sunt veritati q̄ maxime inniti: ob continuā &
cōmuniter ferme certam traditionū noticiā. Quę
autē loca minus peragrata fuerūt / propter raram
incertamq; eorū cognitionē nō ita emēdate scribi
putādū est: sed iuxta vicinītatē propinquiōrē eo-
rum situum ac figurarum: quę diligentius traditę
sunt. Hoc quippe ita decreuimus: ut ad cōplemen-
tum descriptionis nostrę habitabilis / nulla modū
imperfectū habeant. Quare graduū positiōes in
exterioribus adnotauimus spacijs: iuxta consuetā
tabularę formā: priori tamen in serie longitudinis
gradus p̄ferentes gradibus latitudinū. Vt si quę
emendationes inciderint historiārū: certiori noti-
cia phas sit in spacijs ipsis addēda subiūgere. P̄-
terea in descriptione tractanda faciliōris semp̄ cu-
ram habuimus: hoc est / ut ad dextrā p̄cedamus:
manū traducēdo ab his quę iam perfectā fuerint /
ad ea quę nondum formata sunt. Id autē fieri po-
terit / si magis septētrionalia describent̄ priusq; ea
quę ad Austrum magis tendunt: & magis occidē-
talia q̄ ea quę magis vergūt ad ortū solis. Nā ad
oculos describētis / seu rem hanc tractantis in ex-
celliori loco septētrionalia sita sunt / & ad dextrā
oriētalia in Sphæra pariter & in tabula. Vnde Eu-
ropam quęue in ea sunt prius describemus: eā ab
Aphrica diuidentes freto Herculeo. Ab Asia ves-
ro post maria quę interiācēt / paludemq; Męotim
μαϊωτιμ̄ fluuio Tanai ταναϊ atq; meridiano: qui ab
hoc ad incognitam terrā extendit̄. Deinde Aphri-
cam λιβύμ̄ exponemus: ipsam etiā ab Asia separan-
tes (post maria quę excipiunt̄ a Prasso πρᾶσσο. p̄-
montorio AEthiopię usq; ad sinū Arabicū) Ισθ-
μο ἰσθμῶ qui a ciuitate Heroum ἡρώων / quę in in-
teriori sinu sita est / ad nostrum mare se ingrens

LIBER SECVNDVS

AEgyptū ab Arabia Iudęaq; distermtat: ut AEgi-
ptum non scindamus fines Aphricę in Nilo νεῖλω
ponētes: p̄terea q̄a p̄stat / cū facultas se offert /
continentē pelago q̄ per flumina ipsa partiri. Vlti-
mo Asiā ἀσία describemus: quęq; in ea sunt: ad
idem intenti p̄positum iuxta quamq; partē har-
trium maximarū quod ad vniuersum orbē habui-
mus. Hoc est (vt altius repetamus) vt primo pla-
gam magis septētrionalē / atq; occidentalē & p̄-
xima sibi maria insularq; cū his quę inspecie qua-
libet digniora ferunt̄ describamus. Secabimus au-
tem & has partes circūscriptiōe satrapiarū aut p̄-
uinciarum: eas tractantes vt ante polliciti sumus /
ad noticiam tm̄ locorum adnotandorū: ceteris q̄
multis omnino dimissis eorū quę ab historicis tra-
dita sunt de nationū ritu & moribus: ni forte q̄c̄
huiuscemodi recitationē quandā perbreuē expo-
stulet. Hic utiq; modus volenti cui libet dabit fa-
cultatē in diuersis tabulis particulariter describen-
di prouincias / unā pluresq; ut inter se p̄portio ta-
bularū cū æqua dimēsiōe & figuris seruetur iux-
ta formā seriemq; iam adnotatā. Nullo etiam in
magno differt: si pro parallelis utramq; lineis me-
ridianis / siq; rectis utamur pro parallelis: dūmo-
do distantiā graduū meridionaliū proportionem
æquam habeat ad instantiā parallelorū / quam ha-
bet maximus circulus ad parallelū qui huius tabu-
lę fiet medijs. His ergo prius notatis / particularis
expositio hinc incipienda est.

IBERNIAE ἰβηρία. Britanicae insulae
situs. CAP. I I.

Tabula prima Europæ

- Septentrionalis lateris descriptio / quod ab Hy-
perboreo alluitur oceano
Boreum βόρειοσ. promontoriū 13 01
Vennicium βεννικίοσ. promontoriū 12 01
Vdiæ βυθία. flu. ostia 13 01
Argitæ ἀργίτα. flu. ostia 12 01
Rhobogdiū ρόβόγδοσ. promontoriū 13 01
Occidentale latus incolunt
Vennicij βεννικίοσ. Deinde orientale
Rhobogdij ρόβόγδοσ.
Descriptio autē lateris occidentalis quod ab occi-
dentali oceano alluit̄ post Boreū βόρειοσ. p̄monto-
rium est. 13 01
Rhauj ρόουιον. flu. ostia. 11 03
Magnata μάγνατα. ciuitas 11 01
Libnij λιβύιον. flu. ostia. 15 00
Aufobæ αυσόβα. flu. ostia 13 59
Sini σίνιον. flu. ostia. 9 59
Dur δούρ. flu. ostia. 6 56
Ieri ἱεροί. flu. ostia. 8 58
Notium νότιοσ. promontoriū 7 57
Post Vennicijos idem habitant latus
Herpeditani ἑρπεδιτανοί. Sub quibus
Magnata μάγνατα. Deinde
Autini ἀντίμοι. Post quos
Gangani γάνγανοί. Sub quibus
Vtellabri ἐντέλλαβροί.
Meridionalis deinde lateris sequitur descriptio /
quod Vergionus βεργιονοσ. fundit oceanus / post
Notium νότιοσ. promontorium
Dabronæ δάβρωνα. flu. ostia. 13 58
Birgi βίργιον. flu. ostia. 12 57
Hieron ἱερόμ. promontoriū 12 57

Habitant idem latus post Vtellabros *ὕπερθε βρουσ.*

Iberni *ἰβηρνοί*. Supra quos Vfdiæ *ὕπερθε ἰβηρνοῦ*. Et qui magis orientales sunt

Brigantes *βριγαντες*. Orientalis lateris descriptio quod Ibernicus oceanus alluit post Hieron *ἱερων*. promontorium. 11 57 1/2

Mōdnunni *μοδνοννου*. flu. ostia. 13 58 3/4

Manapia *μαναπία*. 13 58 3/4

Oboce *ὀβοκέα*. flu. ostia. 13 59

Eblana *ἐβλάνα*. 12 59

Bubindæ *βουβίνδα*. flu. ostia. 12 58 3/4

Ifamniū *ἰσάμνιον*. 15 60

Iunderis *ἰουνδέριος*. flu. ostia. 15 60 1/2

Logiæ *λογία*. flu. ostia. 15 60 3/4

Post Rhobogdium est promōtorium.

Idem habitant latus post Rhobogdios

Darini *δαρινοί*. Sub quibus

Vfluntij *ὕπερθε ἰβηρνοῦ*. Deinde

Ebdani *ἐβδανοί*. Post

Cauci *καυκοί*. Sub quibus

Manapij *μαναπιοί*. Post

Coriondi *κοριονδοί*. supra Bigantes.

Ciuitates mediterraneæ

Rhegia *ρηγία*. 13 63

Rheba *ρηβα*. 12 59 1/2

Laberos *λαβηρος*. 13 59 1/2

Macolicum *μακολικόν*. 11 58 3/4

Rhegia *ρηγία*. altera 11 59 1/2

Dunum *δουνον*. 12 58 1/2

Iernis *ἱερνιοί*. 11 58 1/2

Iberniæ superiacent quinq; insulæ Ebudæ *ἐβούδα* nomine: quarum occidentalior est

Ebuda *ἐβούδα*. 15 62

Deinde quæ ad ortum magis extenditur

Ebuda *ἐβούδα*. 15 62

Engaricenna *ἐγγαρίκεννα*. 17 62

Post Malcos *μαλκόσι*. 17 62 1/2

Post Epidi *ἐπίδι*. 18 62

Intra orientalem plagam Iberniæ hæ sunt insulæ

Monarina *μοναρίνα*. insula. 17 61 1/2

Mona *μόνα*. 15 57 3/4

Adros deferta *ἀδρου ἐρημοσ*. 15 59 3/4

Limnos quæ deferta est *λίμνον ἐρημοσ*. 15 59

ALBIONIS *αλβιονιοσ*. insulæ britannicæ situs CAP. I I I. Tabula prima Europæ.

Septentrionalis lateris descriptio / quod Duecale donius *δουκαλιονιοσ*. alluit oceanus.

Nouantum *νουαντων*. Cherfonesus: &

Eiusdem nominis promontorium. 21 61 3/4

Rherigonis *ρηριγονιοσ*. sinus. 20 60 3/4

Vindogara *βινδογάρα*. sinus. 21 60 1/2

Clotais *κλωταίοσ*. æstus. 22 59 3/4

Lemannonius *λεμαννόνιοσ*. sinus. 22 60

Epidium *ἐπίδιον*. promontorium. 23 60 3/4

Longi *λόγγον*. flu. ostia. 22 60 3/4

Itys *ἴτυσ*. flu. ostia. 27 60 3/4

Volas *ὄλασ*. sinus. 29 60 1/2

Nabari *ναβάρων*. flu. ostia. 20 60 1/2

Taruedune *ταρουεδούνη*. &

Orcas *ὄρκασ*. promontoria. 31 60 1/2

Occidetalis lateris descriptio / quod Ibernicus ac

Vergius *βεργίουσ*. alluit oceanus. Post Nouantum *νουαντων*. Cherfonesum

Abrauanni *ἀβραουάννου*. flu. ostia. 19 60 1/2

Eines æstus *ἑίνεσ*. 19 60 3/4

Dei *δέιοσ*. flu. ostia. 18 60

Nouij *νουίον*. flu. ostia. 18 59 1/2

Itueais *ἰτουαίοσ*. æstus. 18 58 1/2

Moriacambeis *μοριακαμβηίοσ*. æstus. 17 58 3/4

Setantiorum *σεταντιώνων*. portus. 17 57 1/2

Belifamais *βελισαμαίοσ*. æstus. 17 57 3/4

Seteiais *σετηαίοσ*. æstus. 17 57

Ianganorum *ιαγγάνων*. promontoriū. 15 56 1/2

Tifobi *τιφοβίοσ*. flu. ostia. 15 56 3/4

Tucciæ *τουκία*. flu. ostia. 15 56 1/2

Tucrobi *τουκροβίοσ*. flu. ostia. 15 55 1/2

Octapotarum *ὀκταπόταροσ*. promontorium. 12 52 1/2

Tibij *τιβίουσ*. flu. ostia. 15 52 1/2

Rhatostabij *ρητοσταβίουσ*. flu. ostia. 16 52 1/2

Sabrinais *σαβριναίοσ*. æstus. 17 52 1/2

Vzellais *ὕπερθε ἰβηρνοῦ*. æstus. 16 53 1/2

Herculis *ἠρακλίοσ*. promontorium. 12 52 1/2

Altiuetem *ἀλτιουετέμιοσ*. pmōtorii / quod & dicitur

Bolerium *βολήριοσ*. 11 52 1/2

Damnonium *δαμνόνιοσ*. quod &

Ocrium *ὀκρίον*. promontorium. 12 61 1/2

Meridionalis deinde lateris descriptio quæ Britanicus oceanus alluit: post Ocriū *ὀκρίον*. pmōtorii

Cennionis *κεννίωνιοσ*. flu. ostia. 12 61 1/2

Tamari *ταμαρίον*. flu. ostia. 15 52 1/2

Isce *ἰσκα*. flu. ostia. 17 52 1/2

Alauni *ἀλαύνουσ*. flu. ostia. 17 52 1/2

Magnus portus *μέγασ λιμὴν*. 19 53

Trifantonis *τρισαντωνιοσ*. flu. ostia. 25 53

Nouus portus *καὶ νόσ λιμὴν*. 21 53 1/2

Nucantium *νουκάντιον*. promontorium. 22 52

Orientalis ac Australis plagæ latera / quæ Germanico alluitur oceano: describunt. Post

Taruedume *ταρουεδούμη* aut Orcas *ὄρκασ*. promontoriū quod iam dictum est

Viruedrum *ὕπερθε ἰβηρνοῦ*. promontoriū. 31 59 3/4

Veruium *βερουίουσ*. promontoriū. 30 59 3/4

Ilæ *ἰλα*. flu. ostia. 30 59 3/4

Ripa alta *ἄχθῆ ὑψηλὴ*. 29 59 3/4

Vararis *βαράρισ*. æstus. 27 59 3/4

Loxæ *λόξα*. flu. ostia. 27 59 3/4

Tuesilis *τουέσισ*. æstus. 27 59

Cælis *καίλισ*. flu. ostia. 27 58 1/2

Tæzalarum *ταϊζάλωσ*. promontoriū. 27 58 1/2

Leuæ *λευα*. flu. ostia. 26 58 1/2

Tauais *ταυαίοσ*. æstus. 25 58 1/2

Tinæ *τίνα*. flu. ostia. 22 58 1/2

Bogderiais *βογδεριαίοσ*. æstus. 22 59

Alauni *ἀλαύνουσ*. flu. ostia. 21 58 1/2

Vedrae *βεδρα*. flu. ostia. 26 58 1/2

Dunus *δουνον*. sinus. 20 57 1/2

Gabrantuicorum *γαβραντουίκων*. portuosus sinus. 21 58

Oælum *ὀαίλον*. promontorium. 21 56 1/2

Abi *ἀβον*. flu. ostia. 21 56 1/2

Megarais *μεγαρίσ*. æstus. 20 55 3/4

Garienni *γαριέννων*. flu. ostia. 20 55 3/4

Sidumanis *σιδουμανίοσ*. flu. ostia. 20 55

Iamefais *ιαμισαίοσ*. æstus. 20 52 1/2

Post hanc Nucantium *νουκάντιον*. promontoriū iuxta septentrionale latus sub Cherfoneso eo C: ij